

kan dettes Meddelelse om, at den foreskrevne Betingelse er opfyldt, og at der Intet findes mod Beregningen at erindre, thinglæses som Adkomst for Eieren til i sin Tid frit at disponere over dette Hartkorn, som over Hovedgaardsjord."

Naar nu den høitærede Indenrigsminister gav en saadan Meddelelse, hvori der siges, at den foreskrevne Betingelse er opfyldt, og at der Intet er at erindre imod Beregningen, og naar da denne Meddelelse thinglæses og altsaa efter Loven giver Godseieren Afgang, til at bringe den omhandlede Bestemmelse til Udførelse, da veed jeg ikke, om Loven ikke derved har lagt en saadan Bemyndigelse i Indenrigsministerens Haand, at Domstolene maaskee kunde komme til det Resultat at vise et saadant Spørgsmaal fra sig paa Grund af denne Bestemmelse. Man maa undskylde mig, hvis jeg tager feil heri, thi jeg er ikke Jurist, men jeg veed, hvorledes juridiske Ræsonnementer, der mange Gange ere juridiske Spidsfindigheder, kunne komme frem og finde Medhold hos Domstolene; derfor opfaster jeg dette Spørgsmaal til de meget ærede Jurister her i Salen, om de ere aldeles overbeviste om, at Domstolene ikke vilde erklære sig inkompetente til at dømmen i en saadan Sag, efterat Indenrigsministeriet har givet den Meddelelse, der omtales i Loven, og denne Meddelelses Thinglæsning har givet Besidderen fuld Bemyndigelse til at benytte den derved erhvervede Ret. Hvis dette maatte være Tilfældet, og da den høift beklagelige Fortolkning, som den ærede Indenrigsminister giver af § 2, nu engang er hans Fortolkning, seer jeg en saadan Fare for, at Uret deraf kan fremkomme, at jeg meget maatte ønske, at man satte andre Betænkneligheder tilside, der maaskee ellers kunde være begrundede, og vilde stemme for mit Forslag. Det har glædet mig overordentligt at høre, at de ærede Talere alle ere enige i, at det er en aabenbar urigtig Fortolkning, den ærede Indenrigsminister gjør gjældende, men jeg veed meget vel, at der er en juridisk Skole her i Landet, der ved Alt, hvad der angaaer Landboforholdene og navnlig Fæsteforholdene, tilfidesætter alle traditionelle Overleveringer og alle gamle Lovbestemmelser og er paa Vei til mere og mere at bedømme dem, som om de

være private Retsforhold aldeles af den almindelige Slags. Denne Skole er til, og jeg hører, at den meget ærede Indenrigsminister er meget dybt begravet i den; derfor er jeg bange for, at vi ikke afværge den store Fare, det vil være med sig for de Vedkommende, naar man ikke giver en Lov om dette Forhold.

**Klein:** Det er af Interesse for det Forhold, hvorom der er Spørgsmaal, at ogsaa jeg vilde ansee det for lidet helbigt, om Resultatet blev, at man stillede Sagen i Bero. Først maa jeg udtale den Anskuelse ligeoverfor den ærede Rigsdagsgmand for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (Liebe), at det ingenlunde tør ansees for at være saa klart, som han formeente, hvilket Resultat Domstolene i sin Tid maatte komme til med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal. Jeg vil naturligviis ikke foregribe en Udtalelse af Domstolene, men det har uægteligt undret mig noget, at høre den nævnte ærede Rigsdagsgmand med saa stor Sikkerhed udtale sig om, i hvilken Retning Dommen i en saadan Sag eventuelt maatte komme til at gaae, da man, for at kunne have nogen fuldstændig begrundet Mening i den Retning, vistnok maatte have et større Kjendskab til det Forhold, hvorom her er Spørgsmaal, end det tør antages, at det ærede Medlem saavel som jeg selv i dette Diæblit er i Besiddelse af; navnlig vilde det vist ikke være umuligt, at ældre Domme, vedrørende dette Forhold — jeg kan tilfældigviis nævne en Højesteretsdom af 1799 — kunde faae Indflydelse ved den endelige Bedømmelse af denne Sag. Men dertil kommer, som ogsaa meget rigtigt blev anført af Forslagsstilleren, at det jo slet ikke er givet, at Sagen overhovedet vil komme ind for Domstolene; efter den Fortolkning, som den meget ærede Minister har vedkjendt sig, er det meget sandsynligere, at Spørgsmaalet ikke vil komme for Domstolene. Sagen stiller sig nemlig saaledes, at, naar Besidderen af Samsø anseer sig berettiget til at inddrage den tiende Gaarbs Jorder under sin frie Disposition og gjør Indberetning til Indenrigsministeriet om, hvilke Afhændelser han har foretaget, og hvorledes han mener at have fyldstgjort de Betingelser, som Loven stiller, for at han frit kan